

Materiál na mimoriadne rokovanie

HSR SR 23.9.2024

bod 1

STANOVISKO

k návrhu zákona, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s ďalším zlepšovaním stavu verejných financií

1. Popis návrhu

Návrh zákona, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s ďalším zlepšovaním stavu verejných financií (ďalej len „návrh zákona“) sa predkladá z dôvodu, že vysoké úrovne deficitu verejných financií a dlhu verejnej správy spôsobené nepredvídanými okolnosťami, ktoré mimoriadne zaťažili štátny rozpočet, si vyžadujú v skrátenom legislatívnom konaní prijať konsolidačné opatrenia, čím sa prispeje k stabilizácii verejných financií a zníženiu schodku rozpočtu verejnej správy.

Návrhom zákona sa zavádzajú opatrenia so zámerom zlepšenia stavu verejných financií, ktoré sa týkajú predovšetkým

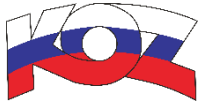
- daňových zákonov (úprava zákonov o DPH, dani z príjmov a osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach),
- predpisov v oblasti sociálneho poistenia a zabezpečenia, súvisiacich s nahradením rodičovského dôchodku asignáciou zaplatenej dane z príjmov a
- úpravy výšky valorizácie plátov zdravotníckych pracovníkov
- zákona o rozpočtovom určení (zníženie percenta podielových daní poukazovaného obciam z dôvodu konsolidácie verejných financií).

2. Stanovisko KOZ SR

Vláda SR predstavila konsolidačné opatrenia v celkovom objeme od 2,6 až 2,7 miliardy eur pre budúci rok. Podľa medializovaných informácií je nevyhnutná konsolidácia na úrovni okolo 1,5 mld. eur. Navrhnutá konsolidácia by tak bola významne ambicióznejšia, alebo vláda SR očakáva ďalšie nepredvídateľné výdavky. KOZ SR si uvedomuje nevyhnutnosť konsolidácie, ale z predložených materiálov nevyplýva, prečo vláda SR zvolila tak rozsiahlu konsolidáciu.

Ďalej uvádzame, že KOZ SR dlhodobo zdôrazňuje, že konsolidácia má byť postupná, nesmie sa dotknúť najzraniteľnejších a nesmú ju zaplatiť zamestnanci. Uvedené sme deklarovali už pri predložení vyrovnaného rozpočtu v októbri 2023 úradníckou vládou SR. Rovnaké stanovisko sme konzistentne prezentovali aj pri prerokovaní návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 a tzv. „Lex konsolidácia“ v decembri 2023, ktoré predložila súčasná vláda SR.

Vzhľadom na vyššie uvedené musíme konštatovať, že konsolidačné opatrenia opäť neprešli odbornou diskusiou, pričom v priebehu roka bol dostatočný časový priestor prerokovať opatrenia aj so sociálnymi partnermi. Akékoľvek následne diskusie (aj tá súčasná), sú už len

povinnou jazdou, ktorá neprinesie kvalitatívne lepšie riešenia, keďže už nebude ani dostatok času ich prijať.

Navrhované opatrenia sa dotknú všetkých domácností a z nášho pohľadu sa najviac dotknú pracujúcich. Navrhnutá kombinácia opatrení, z nášho pohľadu, sťažuje kolektívne vyjednávanie, najmä v oblasti odmeňovania, keďže zvyšuje náklady podnikom, ktoré pravidelne nie sú ochotné pristúpiť k obmedzeniu svojich ziskov a každý náklad premietajú do cien. Ďalej sa upravuje daňový bonus na dieťa, ktorý bude zamestnancov stáť okolo 172 mil. eur, rovnako sa navrhuje znížený rast plátov zdravotníckych povolání. Najväčšiu položku tvorí nárast DPH, ktorý prevažne zaplatia zamestnanci, keďže pracujúci výrazne ťahajú spotrebu domácností. Neočakávame dostatočný konkurenčný boj, ktorý by korigoval nárast cien, skôr, že zvýšené sadzby premietnu do konečných cien tovarov a služieb. Zároveň pripomínáme, že SR malo v poslednom období najvyššiu infláciu spomedzi krajín EÚ (dodávna dvojcifernú) a doteraz nedošlo k poklesu cien len k spomaleniu ich ďalšieho rastu.

V neposlednom rade vidíme obavu v oblasti financovania samospráv, ktoré môžu obmedzovať svoje služby, alebo zvyšovať poplatky občanom.

V prípade konsolidačných opatrení by sme ocenili, keby sa pri zvyšovaní daní cielilo na zmenu daňového mixu a výraznejšie sa zdaňovali negatívne externality. Napríklad sme nerozporovali zvýšenie daní na tabakové výrobky, či na sladené nápoje, keďže nejde o položky každodennej spotreby a domácnosť sa vie vyhnúť ich nákupu. (takto napríklad dlhodobo nie sú riešené napr. alkoholické nápoje). Rovnako sa mohlo začať pracovať na reforme daní z nehnuteľností, ktoré mohli priniesť zvýšené príjmy rozpočtu, a zároveň sa mohli nastaviť solidárnejšie a spravodlivejšie. V súčasnosti už nie je prakticky žiadny časový priestor na zabezpečenie akýchkoľvek reforiem, ani na nastavenie férovej konsolidácie.

K jednotlivým opatreniam:

Mimo predloženého konsolidačného balíka – diaľničné známky

Na vláde SR prešiel aj návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovuje výška úhrady diaľničnej známky za užívanie vymedzených úsekov diaľnic, ktorý nie je predložený na rokovanie HSR SR.

Zvýšenie cien väčšiny diaľničných známok má zdvihnúť príjmy štátu o 45 miliónov € v roku 2025 a v ďalších rokoch v priemere o 50 miliónov €.

Podľa medializovaných informácií zdražie aj mýto, čo má znamenať 100 miliónov € navyše, tento návrh už prišiel do parlamentu.

Stanovisko KOZ SR:

Zdraženie diaľničných známok sa dotkne všetkých domácností, ktoré využívajú slovenské diaľnice. Len nedávno sa zvyšovala cena diaľničnej známky 365-dňovej z 50 € na 60 €.

Zákonom sa navrhuje pri motorovom vozidle aj prípojnóm vozidle:

- Zvýšenie zo 60 € na 90 € na 365 dní,
- Zvýšenie zo 17 € na 17,10 € na 1 mesiac,
- Zníženie z 12 € na 10,80 € na 10 dní,
- Zvýšenie z 5,40 € na 8,10 € na 1 deň.

Navrhovaná cena 365-dňovej diaľničnej známky (90 €) sa približuje k cenám susedných krajín (Česko, Rakúsko), ktoré však poskytujú nepomerne viac kilometrov diaľničných úsekov. Navrhované zvýšenie je príjmom NDS, preto očakávame výrazné kvalitatívne zlepšenie poskytovania cestných služieb.

V prípade zavedenia zvýšeného mýta (zákon je v parlamente) je otázne nakoľko sa zvýšený výber využije na svoj účel, keďže prevádzkovanie mýtného systému je stále v rukách súkromnej spoločnosti, čo bolo predmetom kritiky. Vybraté prostriedky sa nepoužívali na zlepšovanie a opravu vyťažených cestných úsekov.

Zároveň sa oba zvýšené náklady podnikateľov s najväčšou pravdepodobnosťou pretavia do zvýšených cien tovarov a služieb, a to najmä v dôsledku zavedenia viacerých „nákladových“ opatrení naraz.

V kontexte všetkých ostatných opatrení len uvádzame, že v nasledujúcom období aj toto opatrenie prispeje k nárastu inflácie, pravdepodobne aj k rastu cien potravín, a to napriek tomu, že sa navrhuje znížená DPH.

1. Asignácia dane rodičom a zrušenie rodičovského dôchodku v pôvodnom znení

K Čl. I Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov

K Čl. II Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení

K Čl. III Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

K Čl. IV Zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime

K Čl. V Zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom

K Čl. X Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia

K ČL. XII Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi

Navrhuje sa vypustiť rodičovský dôchodok zo sociálneho poistenia a jeho nahradenie podielom zaplatenej dane z príjmov asigrovanej pre rodičov.

Navrhuje sa zavedenie rodičovského dôchodku vo forme asignácie dane z príjmov fyzickej osoby pre rodičov podľa zákona č. 595/2003 Z. z., o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Umožňuje sa poukávanie podielu zo zaplatenej dane vo výške 2 % za každého rodiča, ktorý je poberateľom starobného dôchodku alebo poberateľom invalidného, výsluhového alebo invalidného výsluhového dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku. V roku 2025 dôjde k prechodu na novú dávku rodičovského dôchodku podľa návrhu zákona. Dieťa sa bude môcť rozhodnúť, či časť jeho zaplatenej dane za rok 2025 bude poukávaná rodičovi, k jeho výplate však dôjde v roku 2026 po podaní daňového priznania za rok 2025.

Asignácia 2 % resp. 3 % dane pre mimovládne organizácie nie je dotknutá.

Stanovisko KOZ SR:

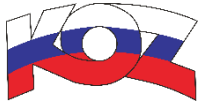
Asignácia dane v budúcnosti spôsobí, že obce a VÚC budú mať výpadok z podielových daní.

Keďže KOZ SR od začiatku nesúhlasila so zavedením tohto druhu rodičovského dôchodku, tak s týmto opatrením súhlasíme, najmä keďže nedochádza k vypusteniu asignácie dane pre mimovládne organizácie.

2. Zvýšenie maximálneho mesačného vymeriavacieho základu na sociálne poistenie

K Čl. II Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení

Maximálny mesačný vymeriavací základ sa zvyšuje v úhrne zo 7-násobok na 11-násobok jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu platného v kalendárnom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý zamestnanec, povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba a dobrovoľne nemocensky poistená

osoba, dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba alebo dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti platí poistné.

Stanovisko KOZ SR:

Napr. priemerná mzda v národnom hospodárstve v roku 2023 bola 1 430 €. Maximálny mesačný vymeriavací základ pre rok 2025 by bol $7 * 1\,430 \text{ €} = 10\,010 \text{ €}$ a zvýši sa na $11 * 1\,430 \text{ €} = 15\,730 \text{ €}$. ŠÚ SR zisťuje maximálne mzdové pásmo v rozmedzí 3 500,01 € a viac, v ktorom bolo v roku 2023 len 4 % zamestnancov (v pásme od 10 010 € po 15 730 € mesačne, tak bude minimum osôb). V rozpočtových vplyvoch v doložke vplyvov nie je uvedený žiadny dopad opatrenia.

Opatrenie sa tak dotkne zanedbateľného počtu zamestnancov, rovnako neočakávame výrazné zvýšenie príjmov sociálneho poistenia.

KOZ SR nemá k uvedenému opatreniu výhrady, zároveň ho nepovažuje za nijako prínosné ku samotnej konsolidácii.

3. SZČO - zvýšenie hranice zdaniteľných príjmov pre uplatnenie zníženej 15 % sadzby DPFO z 60 tis. na 100 tis. eur

K Čl. III Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

S účinnosťou od 1. 1. 2025 sa hranica výšky zdaniteľných príjmov pre fyzické osoby – podnikateľov zvyšuje z 60 tis. eur na 100 tis. eur. 15%-nú sadzbu dane si tak bude môcť uplatniť väčší počet daňovníkov.

4. DPPO - zníženie sadzby z 15 % na 10 % a navýšenie hranice pre jej uplatnenie z 60 tis. na 100 tis. eur

K Čl. III Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

Súčasná znížená sadzba dane pre právnické osoby sa znižuje z 15 % na 10 % s účinnosťou od 1.1.2025. Súčasne sa zvyšuje hranica výšky zdaniteľných príjmov z 60 tis. eur na 100 tis. eur.

Stanovisko KOZ SR k bodu 3 a 4:

Z predložených materiálov nie je jasné, prečo sa pri konsolidácii vybrali subjekty, ktoré majú obrat do 100 000 eur a tým sa urobili zvýhodnenia. V roku 2025 spolu tieto daňové zvýhodnenia budú podľa odhadu v sume skoro 50 mil. eur (4 mil. eur SZČO a 45 mil. eur PO). Podľa NKÚ má SR problém s fiktívnymi živnosťami a súčasne je problém aj s jednoosobovými s. r. o..

Na Slovensku registrujeme tzv. nútené živnosti, teda výkon činnosti, ktorá má charakter závislej práce, ale je vykonávaná na živnosť. Dôvodom býva, že závislá práca je pre zamestnávateľa nákladnejšia (vysoké mzdové náklady, ale aj ostatná legislatíva, pravidlá a benefity, ktoré je nevyhnutné v prípade zamestnanca dodržiavať), a preto ju nahrádza lacnejšou. Najväčšie počty takýchto živnostníkov možno odhadnúť v období okolo roku 2011, ale aj 2017, kedy dosiahli cez 100-tisíc osôb. Koncom roka 2023 Najvyšší kontrolný úrad (NKÚ) vydal správu, že Slovensko kraluje rebríčku fiktívnych živnostníkov. Podľa správy sa počet fiktívnych živnostníkov na Slovensku zvýšil za ostatných desať rokov z 84-tisíc na bezmála 110-tisíc. Zvyšovať podiel tzv. falošných/nútených živností môže masívny rozvoj zdieľanej a platformovej ekonomiky, kde je ťažko rozlíšiť, či pracovník platformy vykonáva prácu, ktorá má charakter zamestnania alebo živnosti.

Znižovať počet tzv. falošných/nútených živností je možné aj odvodovou politikou tak, ako to odporučal aj NKÚ, teda zrovnoprávnením daňovo-odvodového zaťaženia pracovných pomerov a živností. Stratí sa tým motivačný faktor pre zamestnávateľa ponúkať takúto alternatívu len s

cieľom úspory osobných nákladov. K prípadnej regulácii treba pristupovať citlivo, aby sa neobmedzila sloboda tohto povolania a možnosť slobodne si organizovať pracovný čas a pod. Takéto nesystémové opatrenie môže situáciu ešte zhoršiť, keďže ide v rozpore s týmito odporúčaniami. Vláda SR navyše avizovala cieľ zaviesť zmeny, ktoré povedú k poklesu takýchto živností. Toto opatrenie považujeme za rozporné so sledovaným cieľom.

Zároveň nerozumieme dvojkoľajnosti, kedy fyzická osoba živnostník s ročným obratom do 100 000 € (obrat 8 333,33 € mesačne, čo v prípade živnostníkov je nadštandardný príjem) má platiť 15 % sadzbu a malá právnická osoba s rovnakým obratom už len 10 % sadzbu dane. Takéto opatrenie môže motivovať živnostníkov prechádzať na jednoosobové s. r. o., čo s najväčšou pravdepodobnosťou spôsobí výpadky najmä v odvodoch a v budúcnosti zapríčini napríklad nízke (minimálne) dôchodky pre týchto drobných podnikateľov.

KOZ SR nesúhlasí s navrhnutými opatreniami.

5. DPPO - nová sadzba vo výške 22 % pre firmy so zdaniteľným príjmom nad 1 mil. eur

K Čl. III Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

Zavádza sa zvýšená sadzba dane vo výške 22 % pre právnické osoby, ktorých zdaniteľné príjmy presahujú 1 000 tis. eur.

Stanovisko KOZ SR:

Opatrenie má priniesť 195 až 202 mil. €, v priemere v ďalších troch rokoch 199 mil. € každoročne do rozpočtu verejnej správy.

Očakávame, že výrazná časť nákladov sa môže preniesť do konečných cien, zároveň sa zhorší vyjednávací pozícia odborov o výške plátov zamestnancov. Tento efekt možno predpokladať najmä v súvislosti s ostatnými navrhovanými opatreniami. Zároveň očakávame aj mierny konkurenčný boj, ktorý dostatočne neutlmí prenesenie zvýšenie sadzby dane do cien. V oblasti miezd a vyjednávania, môže zmierňovať tento efekt najmä nedostatok pracovnej sily na trhu práce.

Spomedzi opatrení je pre nás toto opatrenie prijateľnejšie.

KOZ SR súhlasí s navrhnutým opatrením.

6. Zníženie zrážkovej dane z dividend z 10 % na 7 %

K Čl. III Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

Zrážková daň na dividendy sa znižuje z 10 % na 7 % s účinnosťou od 1.1.2025. Dividendy vyplatené z hospodárskeho výsledku vykazaného za zdaňovacie obdobie roku 2025 tak budú podliehať 7 %-nej sadzbe dane.

Stanovisko KOZ SR:

Od zavedenia zdaňovania/odvodovania dividend v roku 2011 sa uplatňoval rôzny režim s rôznymi sadzbami, pričom najvyššia sadzba 14 % sa uplatňovala ako zdravotný odvod. KOZ SR nenamietala zmenu na zdaňovanie (zavedenie dane namiesto zdravotného odvodu) dividend vo výške 7 % v období rokov 2017 – 2023, pretože je presvedčená, že najmä poberatelia nadštandardných súm z dividend by mali byť solidárni a prispievať do štátnej kasy väčším podielom. Zavedenie zdanenia dividend považuje KOZ SR za lepšie riešenie najmä preto, že zdravotné poistenie má svoj špecifický účel a poberatelia dividend ho v zásade nemusia ani využívať, a zároveň z dôvodu, že pri plátbách odvodov je určený maximálny vymeriavací základ, v tom čase (2016) ako 60-násobok priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v

hospodárstve Slovenskej republiky (51 480€), a teda prijímateľom dividend vo vyššej výške sa percentuálna sadzba odvodu znižuje.

V čase zavádzania dane sa predpokladali negatívne sociálne vplyvy na hospodárenie domácnosti – fyzické osoby, ktorým plynuli podiely na zisku (dividendy), preto KOZ SR odporúčala zaradiť dividendy medzi príjmy oslobodené od dane do výšky 500 € (napr. do § 9 Príjmy oslobodené od dane, ods. 1 písm. g) za „podľa“ doplniť „§ 3 ods. 1 písm. e) až g),“. Toto by zabezpečilo, že drobní poberatelia dividend (napr. zamestnanci) budú oslobodení od platenia dane. KOZ SR predpokladá, že existuje okruh poberateľov dividend, ktorých výška je v zásade niekoľko desiatok eur ročne, a ktorým sa mohli znížiť náklady z vlastníctva podielov či už v obchodnej spoločnosti, družstve, pozemkových spoločenstvách a pod. Predkladateľ nemal ochotu zaviesť oslobodenie, keďže daň a vyberá zrážkou a nehľadali sa žiadne ďalšie možnosti odbremenenia, resp. zvýšenia príjmu drobným poberateľom dividend.

Napriek uvedenému a možným pozitívnym dopadom na fyzické osoby (prípadne aj zamestnancov), predpokladáme zanedbateľný pozitívny vplyv. V rámci konsolidačných opatrení podporujeme najmä tie, ktoré zasiahnu vyššie príjmové skupiny, alebo prinesú zvyšovanie daňového zaťaženia kapitálu. V súčasnosti je zaťaženie dividend 10 % sadzbou dane a toto opatrenie viac dopadá na poberateľov nadštandardných súm z dividend, ktorí by mali byť solidárni. V čase nevyhnutnej konsolidácie sa navrhuje zníženie sadzby dane, ktorá bola zvýšená novelou zákona č. 530/2023 Z. z. z. 19. decembra 2023 prijatou touto vládou s účinnosťou od 1. 1. 2024. Zavedenie 10 % sadzby dane ešte neplatí ani jeden rok. Nemožno, tak vyhodnotiť ani dopady zvýšenej sadzby zo 7 % na 10 % a už sa opätovne vracia na 7 %.

KOZ SR nesúhlasí s navrhnutým znížením sadzby dane.

7. Zníženie výšky nepeňažného príjmu z použitia motorového vozidla s alternatívnym pohonom

K Čl. III Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

Znižuje sa daňové zaťaženie zamestnancov pri nepeňažnom príjme z použitia motorového vozidla s alternatívnym pohonom aj na súkromné účely z 1 % na 0,5 % s účinnosťou od 1.1.2025.

V tejto súvislosti sa v rámci podpory elektromobility zavádza aj ďalší zo spôsobov preukázania daňových výdavkov (nákladov) na spotrebované pohonné látky pri elektromobiloch. Ak sa daňovník rozhodne, pri domácom nabíjaní môže výdavky na spotrebovanú elektrickú energiu ako PHL uplatniť vo výške násobku priemernej mesačnej ceny a spotrebovanej elektrickej energie podľa dokladu k motorovému vozidlu v súvislosti s prejazdenými kilometrami.

Stanovisko KOZ SR:

Opatrenie bude mať pozitívny vplyv na výšku čistého príjmu zamestnanca, ktorý používa takéto motorové vozidlo zamestnávateľa na služobné aj súkromné účely.

KOZ SR súhlasí s navrhnutým opatrením.

8. Preradenie elektrobusov a autobusov s alternatívnym pohonom do 1. odpisovej skupiny a do 0. odpisovej skupiny preradenie elektrokolobežiek a elektrobicyklov

K Čl. III Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

V rámci podpory elektromobility sa do nižšej 1. odpisovej skupiny preraďujú elektrobusy a autobusy s alternatívnym pohonom a do 0. odpisovej skupiny elektrokolobežky a elektrobicykle s účinnosťou od 1.1.2025.

Stanovisko KOZ SR:

KOZ SR súhlasí s navrhnutým opatrením.

9. Oslobodenie výhier z Deaflympiády od dane z príjmov.

K Čl. III Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

Od dane z príjmov sa oslobodzujú výhry na Deaflympiáde s účinnosťou od 1.1.2025.

Stanovisko KOZ SR:

-Rozširuje sa oslobodenie od dane pri peňažných a nepeňažných plneniach poskytnutých z prostriedkov štátneho rozpočtu pri príležitosti udeľovania štátnych cien a štátnych vyznamenaní, čestných štátnych titulov a odmien športových reprezentantov za dosiahnutý výsledok na významnej súťaži. Za významnú súťaž sa považuje medzinárodná súťaž v pôsobnosti Medzinárodného olympijského výboru a Medzinárodného paralympijského výboru. Ustanovenie sa rozširuje o medzinárodnú súťaž v pôsobnosti Medzinárodného výboru športu nepočujúcich, Medzinárodného hnutia špeciálnych olympiád, Medzinárodnej federácie univerzitného športu a Medzinárodnej federácie školského športu.

Opatrenie bude mať pozitívny vplyv na výšku čisté príjmu poberateľa takéhoto plnenia.

KOZ SR súhlasí s navrhnutým opatrením.

10. Daňový bonus na dieťa

K Čl. III Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

S účinnosťou od 1.1.2025 sa upravujú sumy nároku na daňový bonus podľa vekových kategórií detí nasledovne:

- Vek 0 – 15 rokov: 100 eur / mesiac
- Vek 15 – 18 rokov: 50 eur /mesiac

Daňový bonus pre vyživované deti nad 18 rokov sa ruší.

Nárok na plnú sumu daňového bonusu zároveň vzniká už pri nižších príjmoch daňovníka vďaka zvýšeniu percentuálneho limitu čiastkového základu dane z 20 % až 55 % na 29 % až 64 % v závislosti od počtu vyživovaných detí. Adresnosť daňového bonusu na dieťa sa zvyšuje pomocou znižovania nároku pri čiastkovom základe dane prevyšujúcom 1,5-násobok priemernej mzdy v hospodárstve spred dvoch rokov.

Stanovisko KOZ SR:

Nárok na daňový bonus možno uplatniť najviac do výšky ustanoveného percenta základu dane (čiastkového základu dane):

Počet vyživovaných detí	Percentuálny limit základu dane (čiastkového základu dane)	
	Pôvodný	Nová úprava
1	20 %	29 %
2	27 %	36 %
3	34 %	43 %
4	41 %	50 %
5	48 %	57 %
6 a viac	55 %	64 %

Ak je základ dane (čiastkový základ dane) z príjmov vyšší ako 1,5-násobok 12-násobku priemernej mzdy, dva roky dozadu (pre rok 2025, je to priemerná mzda roku 2023: $1\,430\text{ €} * 12 * 1,5 = 25\,740\text{ €}$ ročne, $2\,145\text{ €}$ mesačne), znižuje sa nárok na daňový bonus na každé vyživované dieťa o 1/10 rozdielu medzi základom dane (čiastkovým základom dane) z príjmov a 1,5-násobkom 12-násobku priemernej mzdy, dva roky dozadu.

Takto nastavený bonus zabezpečuje priznaný daňový bonus na dieťa aj pri najnižších príjmoch. Podľa pôvodnej úpravy na daňový bonus siahali zamestnanci až s mesačným príjmom 289 € . Nové nastavenie umožňuje dosiahnuť na plný bonus pri 1 dieťati od 15 – 18 rokov (50 €) už pri mesačnom príjme 200 € a až do hrubého príjmu na úrovni $2\,477\text{ €}$ je nezmenený a vo výške 50 € . Plný bonus pri 1 dieťati do 15 rokov (100 €) možno dosiahnuť už pri mesačnom príjme 398 € a až do hrubého príjmu na úrovni $2\,477\text{ €}$ je nezmenený a vo výške 100 € .

Oproti pôvodnej úprave, kde nižšie príjmoví zamestnanci mali nárok na nižší bonus, je táto úprava spravodlivejšia/solidárnejšia, keďže po dosiahnutí hrubého príjmu $2\,477\text{ €}$ začína daňový bonus klesať. Z dôvodovej správy nie je jasné prečo sa zvolila zrovna táto hranica.

Pri 1 dieťati od 15 - 18 rokov je hranica príjmu, kedy je daňový bonus nulový $3\,054\text{ €}$ a pri 1 dieťati do 15 rokov je to hrubý príjem na úrovni $3\,632\text{ €}$.

S filozofickým nastavením klesajúceho daňového bonusu s rastúcim príjmom možno súhlasiť, ale nesúhlasíme s jeho poklesom až na nulovú hranicu. Keďže ide o daňový bonus na dieťa a Slovensko má všeobecne problém s demografiou, toto opatrenie môže mať ďalší negatívny efekt. Sme presvedčení, že môže byť určená minimálna spodná hranica výšky daňového bonusu (napr. naposledy platný (do 30.6.2022) najnižší daňový bonus $23,57\text{ €}$).

Takisto by sme očakávali, že práve daňový bonus pre deti nad 15 rokov bude vyšší, keďže náklady na dieťa a jeho štúdium zväčša s vekom rastú.

Rovnako nesúhlasíme, že sa nevypláca daňový bonus študujúcim deťom nad 18 rokov do 25 rokov (tak ako pri prídavku na dieťa). Najmä pri nízkopríjmových domácnostiach to môže spôsobiť, že uprednostnia prácu detí pred ich štúdiom. S takýmto nastavením daňového bonusu nesúhlasíme.

Úprava v daňovom bonuse zníži výdavky rozpočtu verejnej správy v priemere o $172,6\text{ mil. €}$ ročne. Aj keď rozumieme, že ide o kompenzáciu príjmov samosprávy, predpokladáme, že je možné realizovať v nastavení bonusu úpravy tak, aby zamestnanci neplatili veľkú časť konsolidačných opatrení.

Príjem	1 dieťa do 15 rokov	1 dieťa 15 - 18 rokov
150 €	38 €	38 €
200 €	50 €	50 €
300 €	75 €	50 €
398 €	100 €	50 €
800 €	100 €	50 €
2 477 €	100 €	50 €
2 500 €	98 €	48 €
2 600 €	89 €	39 €
2 700 €	81 €	31 €
2 800 €	72 €	22 €
2 900 €	63 €	13 €
3 000 €	55 €	5 €
3 054 €	50 €	0 €
3 300 €	29 €	0 €
3 632 €	0 €	0 €

11. Čl. VI Zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov

Podľa dôvodovej správy, v záujme právnej istoty dotknutých subjektov sa precizujú dotknuté ustanovenia pri dodržaní cieľa dosiahnutia konsolidačného úsilia.

Stanovisko KOZ SR:

Nie je jasné, čo sa úpravami sleduje (návrhy zmien v neexistujúcich paragrafoch?).

KOZ SR súhlasí s navrhnutým opatrením.

12. DPH – zmeny v sadzbách

K ČVII. zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty

Navrhovaným článkom sa v zákone č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v z. n. p. upravuje výška sadziieb dane z pridanej hodnoty, ako aj zoznam tovarov a služieb, na ktoré sa navrhuje uplatňovať znížené sadzby dane. Od 1. januára 2025 sa zvyšuje základná sadzba dane zo súčasných 20 % na 23 % zo základu dane. Taktiež sa navrhuje nahradiť súčasnú prvú zníženú sadzbu dane vo výške 10 % zo základu dane zníženou sadzbou dane vo výške 19 % zo základu dane, pričom druhú zníženú sadzbu dane vo výške 5 % zo základu dane sa navrhuje zachovať. Prvá znížená sadzba dane (19 % zo základu dane) sa bude uplatňovať na tovar uvedený v bode 1 prílohy č. 7, a to na všetky potraviny určené na ľudskú konzumáciu, s výnimkou potravín uvedených v bode 2 prílohy č. 7, na dodanie elektriny a na služby uvedené v bode 1 prílohy č. 7a (reštauračné a stravovacie služby pozostávajúce z poskytovania nealkoholických nápojov). Druhá znížená sadzba dane (5 % zo základu dane) sa navrhuje uplatňovať na potraviny uvedené v bode 2 prílohy č. 7, na tovary uvedené v bode 3 prílohy č. 7 (lieky, zdravotnícke pomôcky a edukačné publikácie, avšak len, ak sú schválené príslušným ústredným orgánom štátnej správy podľa § 13 školského zákona), na služby uvedené v bode 2 prílohy č. 7a (reštauračné a stravovacie služby pozostávajúce z poskytovania jedla, edukačné publikácie, avšak len, ak sú schválené príslušným ústredným orgánom štátnej správy, dodané ako elektronicky poskytovaná služba) a na plnenia poskytované registrovaným sociálnym podnikom za podmienok

ustanovených v § 27 ods. 3 písm. c) zákona č. 222/2004 Z. z. Súčasne sa navrhuje zachovať uplatňovanie zníženej sadzby dane vo výške 5 % zo základu dane na ustanovené plnenia poskytované v rámci štátnej podpory nájomného bývania.

Stanovisko KOZ SR:

Navrhnuté zvýšenie DPH sme očakávali, keďže ide o najrýchlejšie a najjednoduchšie riešenie, ktoré pomôže získať do rozpočtu najväčší objem prostriedkov. Zároveň, bohužiaľ toto opatrenie najviac zasiahne ľudí. Konštatujeme, že sa opäť rezignovalo na reformné a dlhodobé udržateľné riešenia, ktoré by navyše menej zasiahli domácnosti. Pritom o potrebe konsolidácie vieme už od predchádzajúceho volebného obdobia, kedy vyrovnaný rozpočet predložila úradníčka vláda. Zvýšenie DPH až o 3 p. b. môže pri súčasnom pokračujúcom raste cien spôsobiť zníženie spotreby a spomalenie ekonomického rastu. Zdôrazňujeme, že po extrémnom, dvojcifernom raste cien na Slovensku nedošlo k ich poklesu, len sa spomalil pokračujúci rast. Zvýšenie DPH tak v konečných cenách pocítia všetci. Podľa našich analýz budú zasiahnutí najmä práve zamestnanci, keďže ich nákupy (spotrebný kôš) nie je tvorený z prevažnej časti potravinami, či položkami, ktoré majú zníženú DPH, ale aj ďalšími komoditami, ktorým DPH vzrastie. Zníženie DPH v pár vybraných komoditách, teda tento tlak na zvýšenie nákladov domácnosti nevykompenzuje. Znížené položky nezahŕňajú komplexné položky spotrebného koša potrebného na zabezpečenie základných životných potrieb (absentujú položky každodennej spotreby, ako napríklad hygienické potreby, ale aj iný spotrebný materiál žiarovky, baterky, detské oblečenie...).

Zo skúsenosti možno konštatovať, že zníženie DPH sa neprejaví v konečných cenách v plnej miere. Preto kompenzované znížené sadzby dostatočne neodľahčia rozpočty domácnosti.

Zvýšenie DPH na knihy (tlačoviny) z 10 % až na 23 % ešte viac prehĺbi ich nedostupnosť pre nižšie zarábajúce osoby, keďže už v súčasnosti je ich cena vysoká a nie každý si ich môže dovoliť. Rovnako sa obávame nárastu cien učebníc, keďže podľa prílohy č. 7a sa znížená sadzba DPH 5 % má uplatňovať na Knihy online - len edukačné publikácie schválené príslušným ústredným orgánom štátnej správy podľa osobitného predpisu. Nie je nám teda jasné, či sa týka aj tlačенých učebníc, ktoré sa stále vo veľkej miere využívajú pri vyučovaní.

Všeobecne sa predpokladá, že aj keď sa pri niektorých tovaroch a službách zníži DPH, tak bilancia zvýšenia a zníženia DPH je celkovo taká, že štát vyberie o viac ako 1 mld. eur na DPH v prvom roku konsolidácie. Toto konsolidačné opatrenie zasiahne celé hospodárstvo a hlavne menej zarábajúcich. Druhým rizikom je, že konsolidačné opatrenia cez zvýšenie DPH sa použilo už v prvom roku konsolidácie a je veľmi otáznou, aké ďalšie takého výnosné konsolidačné opatrenie bude vláda môcť použiť v ďalších rokoch, keď bude musieť konsolidovať každý rok v mld. eur.

Samostatne, navrhnuté zníženia DPH považujeme za prínosné pre hospodárenie domácností.

Odporučili by sme najmä zvyšovať reálny výber DPH a bojovať najmä proti daňovým únikom. Predpokladáme, že navrhované úpravy sú v súlade so Smernicou Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, ktorá umožňuje členským štátom uplatňovať najviac dve znížené sadzby, nie nižšie ako 5 % a ďalšie náležitosti.

KOZ SR nesúhlasí s navrhnutým rastom základnej sadzby DPH až na 23 %.

13. Čl. VIII Zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve

Určuje sa nový koeficient na prerozdelenie DPFO pre obce a VÚC.

Tie sa menia pre obce z 70 % na 55,1 % a pre VÚC zo 30 % na 29,5 %.

Stanovisko KOZ SR:

Navrhuje sa nový koeficient na prerozdelenie DPFO pre obce a VÚC. Tie sa menia pre obce z 70 % na 55,1 % a pre VÚC zo 30 % na 29,5 %. Zmena má súvisieť so zmenou kompetencií pri financovaní materských škôl. Keďže zníženie objemu vybratej dane pre samosprávy je čiastočne kompenzované aj daňovým bonusom, veríme, že zníženie prerozdelenia dane, tak ako je navrhnuté nebude mať ďalší negatívny efekt na samosprávy, ktoré obmedzujú svoje služby.

KOZ SR zaujme svoje stanovisko na základe vyjadrenia ZMOS.

14. Zníženie plátov zdravotníckych pracovníkov

Čl. IX Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve

V záujme konsolidácie verejných výdavkov Slovenskej republiky sa navrhuje zníženie súčasne platných základných zložiek miezd na 97 % súčasnej hodnoty.

Stanovisko KOZ SR:

Navrhuje sa zníženie „zdravotníckeho automatu“ plátov.

Pri tomto návrhu vidíme riziko, že zástupcovia lekárov môžu iniciovať nátlakové akcie, keďže mali v zákone garantované oveľa vyššie navýšenie plátov (práve na základe ich nátlakových akcií), ako sa po prijatí tejto novely premietne do ich plátov. Môže to spôsobiť ďalšie problémy v zle fungujúcom sektore zdravotníctva.

Opatrenie predstavuje zníženie verejných výdavkov v priemere o 276 mil. €. Zároveň to znamená zníženie plátov týchto zamestnancov o 276 mil. €.

KOZ SR nesúhlasí s navrhnutým opatrením.

15. Zákon o osobitnom odvode v regulovaných odvetviach

K Čl. XI Zákon č. 235/2012 Z. z. o osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach Navrhuje sa doplnenie ďalšieho odvetvia, ktoré sa považuje na účely zákona o osobitnom odvode za regulovanú činnosť, a to výroba výrobkov z ropy a jej chemického spracovania. Zároveň sa pre toto odvetvie zavádza osobitná sadzba, ktorá sa prvýkrát použije po 31. decembri 2024 – 0,025.

Pre regulovanú osobu v oblasti energetiky (výrobcov, ako aj distribútorov energie) sa určuje nová sadzba – 0,025, pričom táto nová sadzba sa prvýkrát použije na odvodové obdobie začínajúce po 31. decembri 2024.

Navrhuje sa osobitná sadzba – 0,01576 pre činnosť pre odvetvie elektronických komunikácií, ktoré zahŕňa aj mobilných operátorov. Uplatňovanie tejto osobitnej sadzby sa navrhuje dočasne. (Sadzba odvodu sa od 1. januára 2040 znižuje na 0,00363. Znížená sadzba odvodu sa prvýkrát použije na odvodové obdobie patriace do účtovného obdobia, ktoré začína po 31. decembri 2039.)

Stanovisko KOZ SR:

Pri tomto opatrení znovu hrozí riziko, že spoločnosti, ktoré budú spadať pod osobitný odvod prenesú tieto náklady na spotrebiteľa cez rast cien. Rovnako očakávame zhoršené postavenie

odborov v procese vyjednávania kolektívnych zmlúv, najmä v oblasti odmeňovania. V kombinácii s ostatnými opatreniami pôjde o ďalšiu zložku, ktorá môže nepriaznivo pôsobiť na výšku inflácie v roku 2025.

Spomedzi navrhovaných opatrení je pre nás toto opatrenie prijateľnejšie.

KOZ SR súhlasí s navrhovaným opatrením.

16. Zákon č. 519/2022 Z. z. o solidárnom príspevku z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií

K ČL. XIII Zákon č. 519/2022 Z. z. o solidárnom príspevku z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií

Navrhujú sa legislatívno-technické úpravy, prostredníctvom ktorých sa zavŕši transformácia solidárneho príspevku z opatrenia európskeho na opatrenie vnútroštátne. Spresňujú sa ustanovenia upravujúce vstupné kritériá pre určenie povinných osôb, výpočet príspevku a jeho použitie.

Stanovisko KOZ SR:

Opatrenie nemá vyčíslené dopady. Predpokladáme, že môže ísť o precizovanie príspevku, aby nedochádzalo k situáciám, kedy štát očakáva nejaký príjem a následne nejednoznačnosť zákonnej úpravy spôsobí, že je v skutočnosti v nižšej hodnote (prípád očakávaného odvodu Slovnaft-u).

KOZ SR súhlasí s navrhovaným opatrením.

3. Závěry a odporúčania

KOZ SR berie návrh zákona na vedomie.